

KURAN'DA TEKRARLARIN HİKMETİ (9)

(...düenden devam)

Bizim kanâatimize göre sûrede tekrar yoktur. İlk iki âyet, Peygamber'in, şimdiki halde müşriklerin ibadet ettikleri gibi ibadet etmediği; son iki âyette de yine Peygamber'in, müşriklerin eskiden ibadet etmiş oldukları şekilde ibadet etmeyeceği, yani müşriklerin ne şimdi uygulamakta oldukları ne de eskiden uyguladıkları ibadet şeklinde aslâ ibadet etmeyeceği anlatılmaktadır. İlk iki âyet müşriklerin şimdi uyguladıkları ibadet tarzını, son iki âyet de onların eskiden uyguladıkları ibadet tarzını reddediyor.

Müfessirlere göre 4 ve 5'nci âyetler. Peygamber'in mazide de asla putlara tapmadığını ifade etmektedir. "Yani ben sizin tapageldiğinize tapıcı değilim, ne geçmişte sizin taptığınız şekilde putlara taptım, ne de şimdi ve gelecekte taparım. Ben aslâ Allah'a ortak koşmadım, putlara tapmadım" demektir. Fakat kanâatimize göre âyetin manâsı böyle değildir. Sûre Peygamber'in, artık eskiden Arapların yaptığı şekilde ibadet etmeyeceğini vurgulamaktadır. Hz. Peygamber'in, geçmişte Arapların ibadet ettiği şekilde hiç ibadet etmediğine dair kesin bir delil olmadığı gibi bunun tersini gösteren kanıtlar vardır. Peygamber, geçmişte onlar gibi ibadet etmiş olsa da bu, kendisine kusur değildir. Çünkü onun masumluluğu, peygamberlik ile başlar. Ondan önce onun, öteki insanlar gibi yaşadığı, âyetlerle sabittir. Biraz önce meâllerini yazdığımız Duhâ ve Şûrâ Sûresinin âyetleri yanında, Yûnus Sûresinin: *"De ki: 'Eğer Allah dileseydi, onu size okumazdım ve onu size bildirmezdi. Ben ondan önce aranızda bir ömür boyu kalmıştım, düşünmüyor musunuz?'"* meâlindeki 16 ncı âyeti de onun ibadet ve davranışlarının, peygamberliğinden önce toplumun diğer insanlarınkinden farksız olduğunu gösterir. Nitekim Süddî de Hz. Peygamber'in, kırk yıl (yani peygamberlikten önceki hayatında) kendi kavminin dininde olduğunu söylemiştir (Câmi'u'l-beyân: 30/232). Sûrede Peygamber'in, artık ne şimdi, ne de gelecekte Kureyşin şimdi ve geçmişte uyguladıkları ibadettarzını uygulamayacağı vurgulanmaktadır. Sonunda da Peygamber'in getirdiği tek Allah'a ibadet tarzını kabul etmeyip şirke bulanmış olan ibadet geleneklerinde ısrar edenlere, herkesin dininin kendisine âid olduğu, herkesin bildiği gibi hareket edebileceği ve herkesin yaptıklarından sorumlu olduğu anlatılmaktadır.

Gelen rivayetlere göre Kureyş liderleri, Peygamber'e, eğer o kendi tanrılarına taparsa, onların da onun Tanrısına tapacaklarını, böylece aradaki düşmanlığın kalkacağını söylemişlerdir (Câmi'u'l-beyân: 30/330-331; Mefâtih: 32/144; Keşşâf: 4/292). Tabii onların: "Sen bizim tanrılarımıza taparsan, biz de senin Tanrına taparız" dediklerine ihtimal verilmez.

(devamı yarın..)